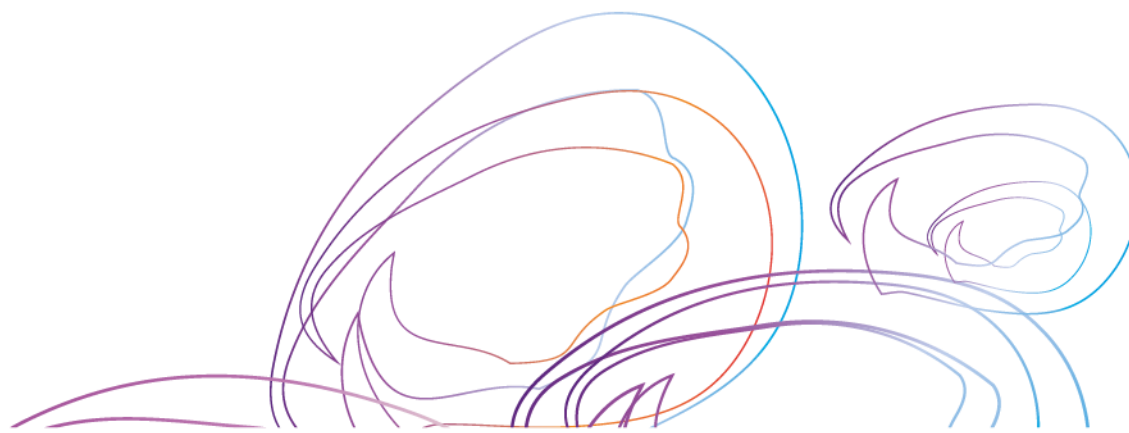

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUS
TOIMINTAKERTOMUS 2020

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2020

Erikoispsykologikoulutus lyhyesti

Vuoden 2016 alusta voimaan astuneen uudistuksen mukaisesti erikoispsykologikoulutus toteutetaan 70 opintopisteen laajuisena 3-vuotisena erikoistumiskoulutuksena, joka ei ole enää tutkintoon (PsL) johtavaa jatkokoulutusta. Opinnot suoritetaan työn ohessa ja koulutukset ovat maksullisia. Koulutusten valmistelussa ja suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä työelämän kanssa.

Vuosien mittaan erikoistumisalat ovat hivenen muuttaneet painotustaan, mutta erikoispsykologikoulutuksen erikoistumisaloina ovat toimineet uudenmuotoisessa koulutuksessa:

- Kehitys- ja kasvatopsykologia, joka nyt uusimuotoisena on lasten ja nuorten erikoispsykologin koulutus
- Terveyspsykologia (aikaisemmin kliininen terveyspsykologia)
- Neuropsykologia
- Työ- ja organisaatiopsykologia
- Kliininen mielenterveyspsykologia (uutena syksyllä 2019 alkanut)
- Psykoterapiassa ei alkanut uutta koulutusta 2019 avatussa haussa.

Erikoisalojen valintakriteere V issä on eroja mm. vaadittavan työkokemuksen kohdalla.

Vanhamuotoinen erikoispsykologikoulutus on toteutettu psykologian lisensiaatintutkintoon johtavana koulutuksena, ensin kokeiluna vuodesta 1993 alkaen ja sittemmin tutkintoasetuksessa lisättynä vuodesta 1996. Tutkinnon laajuus on 120 opintopistettä ja ammatillisten erikoistumisopintojen osuus tutkinnossa on ollut 65 opintopistettä, lisensiaattitutkimuksen osuus 40 opintopistettä ja opintoihin liittyvien ammatillisten ja tutkimusmenetelmät opintojen osuus 15 opintopistettä. Vanhamuotoisessa koulutuksessa opiskelevien opinto-oikeus PsL tutkintoon johtavaan erikoispsykologikoulutukseen säilyi uudistuksen jälkeenkin, mutta uusia opiskelijoita ei vanhamuotoiseen koulutukseen oteta.

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN TILANNE VUONNA 2020

Vuonna 2020 opiskelemissa olivat 2019 syksyllä aloittaneet opiskelijat Lisensiaattimuotoista koulutusta jatkettiin tarpeen mukaan. Uudistuksen mukaisesti koulutukseen osallistujat otettiin opiskelemaan erikoisalasta vastaavaan yliopistoon, eikä osallistujilla enää ollut mahdollisuutta valita kotiyliopistoaan.

Uuteen koulutukseen haku oli tammikuussa 2019 ja edellinen koulutus päättyi kevätlukukauteen 2019. Hakijoita erikoispsykologikoulutukseen oli kevään haussa yhteensä 249 hakijaa ja opintonsa aloitti yhteensä 149. Edelliseen Koulutukseen osallistui yhteensä 125 opiskelijaa, joten sekä hakijamäärä, että paikan ottaneiden määrä kasvoi. Psykoterapia päätti jättää avaamatta haun tällä kierroksella, mutta uutena haussa oli Kliininen mielenterveyspsykologia.

Erikoisalojen määrittelyjä tarkennettiin, vaikka henkilöstön jakaantuminen ja vastuuyliopistot eivät sinänsä muuttuneet muulta osin kuin kliinisen mielenterveyspsykologian osalta, johon tulivat oma vastuulehtori HY:n. Uutena haussa olivat mukana kaksi 30 opintopisteen moduulia, toinen terveystieteiden ja toinen työ- ja organisaatiopsykologiaan.

Vanhamuotoiseen, PsL-tutkintoon johtavaan erikoispsykologikoulutukseen opinto-oikeus säilyy vielä toistaiseksi. Uusia opiskelijoita ei vanhamuotoiseen koulutukseen enää ole otettu.

Toistaiseksi vielä erikoistumisopintojen tasoisesti opintonsa suorittaneet lisuriopiskelijat voivat hakea siirtohakua alansa erikoispsykologikoulutuksiin. Vuonna 2020 tämä oli mahdollista neuropsykologiassa, jolloin siirtohaulla erikoispsykologikoulutukseen siirtyi opiskelemaan 6 opiskelijaa. Kevään 2020 siirtohaku oli viimeinen keskitetty haku neuropsykologiassa. Siirtymisen periaatteita muutettiin tiedekuntaneuvoston päätöksellä (9.6.2020) ja haku on nyt jatkuva. Helsingissä PsL-opiskelijoiden siirtymäaika jatkuu 31.7.2023 asti.

Alla 2020 käynnissä olleet koulutusalat sekä niihin liittyvä henkilöstö. Useimmissa työsuhteissa toimitaan osa-aikaisesti (maksimi 50%):

- Lasten ja nuorten erikoispsykologin koulutus: professori Turun yliopisto ja lehtori Åbo Akademi
- Neuropsykologia: professori ja kaksi (vai kolme) osa-aikaista lehtoria, Helsingin yliopisto
- Kliininen mielenterveyspsykologia, professori ja lehtori, Helsingin yliopisto
- Terveystieteiden psykologia, professori ja lehtori, Itä-Suomen yliopisto
- Työ- ja organisaatiopsykologia: professori ja lehtori, Tampereen yliopisto

- Työ- ja organisaatiopsykologiassa sekä terveystyöpsykologiassa 30 opintopisteen moduuli (samat vastuuyliopistot kuin erikoispsykologin koulutuksessa).
 - Työ- ja organisaatiopsykologian moduuli on haettavissa kaikille ko. erikoistumiskoulutusta tarvitseville maisterin tutkinnon suorittaneille. (kelpoisuusehto soveltuva ylempi korkeakoulututkinto)
 - Terveystyöpsykologian 30 opintopisteen erikoistumisopinnot moduuli on haettavissa vain psykologeille.

Erikoispsykologikoulutuksessa uusittiin sopimukset uusien nimien ja koulutuslinjojen osilta ja näin mahdollistettiin verkostoyhteistyö myös uusien käynnistettävien koulutusalojen ja sekä varsinkin toteutettavien 30 op:n moduulien osalta.

Erikoispsykologikoulutusten kuvaukset löytyvät Psykonetin nettisivujen lisäksi Opintopolku-palvelusta osoitteessa: <https://opintopolku.fi/wp/yliopisto/yliopistojen-erikoistumiskoulutukset/yliopistojen-erikoistumiskoulutukset/>.

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Erikoistumiskoulutuksen uudistuksen tulivat voimaan 1.1.2015. OKM:n toive koulutus uudistuksessa oli parantaa osaamista korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisosaamiselle sekä painottaa työelämäyhteistyössä tehtävää elinikäistä oppimista. Erikoistumiskoulutus on uusi korkeakoulutettujen koulutusmuoto tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rinnalle. Rahoituspohjan osalta olemme olleet haasteiden edessä uuden syksyllä 2019 alkaneen koulutuksen aloittaessa ilman ulkopuolista OKM:n kehittämisrahaa. Kehittämistyöhön vielä osalla koulutusvastuuyliopistoista oli siirrettävissä OKM:n luvalla myös 2015 myönnettyä rahoitusta, tämä mahdollisti sopeuttamistyötä uuden koulutuksen alkaessa.

Erikoistumiskoulutuksen sisältöjä kehitettiin keväällä 2019 tehdyn kyselyn perusteella ja lisäksi vuonna 2020 koulutusvastuuyliopistot ja erikoisalat ovat kehittäneet seurantamenetelmiä opetuksen toteuttamisen onnistumiseksi. Tavoite on vastata sekä opiskelijoiden henkilökohtaiseen ammatillisen kehittymiseen että työelämälähtöisiin tarpeisiin. Saatujen palautteiden perusteella sekä aktiivisen ohjausryhmätyöskentelyn avulla jokainen erikoisala kehittää opetussuunnitelmiaan ja menetelmiään yhä paremmin vastaamaan tarpeisiin.

Kehittämistyössä tulee lähivuosina keskittyä paitsi koulutuksen kehittämiseen myös rahoituspohjan uudelleen arvioimiseen. Vuonna 2018 käytyjen aloitteiden pohjalta vastaava sosiaalityön erikoistumiskoulutus sisällytettiin vuoden sosiaali- ja terveystyöministeriön ylimääräiseen talousarvioon niin, että sosiaali- ja terveystyöministeriö koulutuskorvaus kattaa sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen 1.4.2019 alkaen. Tällainen rahoituspohja tulisi toteutua myös erikoispsykologikoulutuksen osalta. Psykonetin

edustus sekä Psykologiliitto lähestyivät kaksi kertaa Sosiaali- ja terveysministerötä lausunnoillaan sekä yhteydenottopyynnöillä vuoden 2020 aikana.

Suurin yksittäinen ja erittäin poikkeuksellisen haaste vuonna 2020 oli maailmanlaajuinen Covid 19 pandemia. Vaikka erikoispsykologikoulutuksessa on jo vuosien mittaan kehitetty toimivia etämenetelmiä, jouduttiin varsinkin maaliskuusta 2020 uuden edessä taipumaan ja järjestämään entisestäänkin vähäiset tapaamiset ja läsnäoloseminaarit etänä. Erikoispsykologikoulutuksen luonne on sellainen, että vertaistuki ja yhteiset tapaamiset aika-ajoin ovat merkittävässä roolissa koulutuksessa, joten huoli riittävästä ryhmäytymisestä ja sen tuomasta ammatillisesta vuorovaikutuksesta oli aiheellinen.

Erikoispsykologikoulutuksen maalispäivä peruttiin koronapandemian puhkeamisen ja valtakunnallisen poikkeustilan vuoksi.

ORGANISAATIO JA HALLINTO

Vuoden 2015 lopussa vahvistetun organisaatiomuutoksen mukaisesti kunkin erikoispsykologikoulutuksen toteuttamisen koordinaatiosta päävastuu annettiin erikoisalan ohjausryhmille. Kokonaisuutta ohjaa erikoispsykologikoulutuksen yhteistyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimi vuonna 2020 Mira Karrach Åbo Akademiasta. Varapuheenjohtajana toimi Itä-Suomen yliopistosta.

Erikoispsykologikoulutuksen yhteistyöryhmä kokoontui vuoden 2020 aikana kolme kertaa. Ohjausryhmät toimivat itsenäisesti ja keskimäärin ohjausryhmän tappamisia on ollut kaksi kertaa vuodessa

Erikoisalasiteereinä toimivat Anne Jaskio (tera, JY), Helena Laurila (neuro sekä klimpsy, HY), Henni Nevalainen (terveys, UEF) ja Katri Tammelin, (LANU, TY). Työ- ja organisaatiopsykologian erikoisalasiteerin tehtävät on jaettu Tampereen yliopistossa eri henkilöiden kesken: opiskelijavalinta-asioista vastaa opintokoordinaattori Sari Raudasoja ja opintojen rekisteröinnistä opintositeeri Pertti Vuorilehmus.

OPISKELIJAT JA OPISKELIJAVALINTA

Opiskelijoiden jakautuminen yliopistoittain ja erikoisaloittain vuoden 2020 lopussa on kuvattu alla olevassa taulukossa. Taulukossa näkyvät ensimmäisillä viidellä rivillä liseniaattimuotoisen koulutuksen opiskelijat ja seuraavilla viidellä rivillä uusimuotoisen

erikoistumiskoulutuksen osallistujat. Uudet erikoistumiskoulutuksen osallistujat otetaan erikoisaloittain vain yhteen yliopistoon.

Taulukko 1. Erikoispsykologikoulutuksen opiskelijat erikoisaloittain, koulutusmuodoittain ja yliopistoittain 31.12.2020. (Osalla lisenasiaattiopiskelijoista voi olla vanhentunut läsnäolo)

	<i>HY</i>	<i>UEF</i>	<i>JY</i>	<i>TAU</i>	<i>TY</i>	<i>ÅA</i>	<i>Yht</i>
<i>KEH (lis)</i>		7	12	13	10	1	50
<i>NEU (lis)</i>	6	0	6	4	2	0	18
<i>TERA (lis)</i>	7	1	14	2	5	0	29
<i>TERV (lis)</i>	18	6	3	1	1	2	31
<i>T&O (lis)</i>	22	9	19	4	17	2	73
<i>MUU</i>				5			
<i>TERV (erko)</i>	X	11	X	X	x	X	11
<i>*LANU (erko)</i>		X	X	X	27*	X	28
<i>*NEU (erko)</i>	63*	X	X	X	X	X	63
<i>TERA (erko)</i>	X	X	0	X	X	X	0
<i>TOP (erko)</i>	x	X	x	30	X	X	30
<i>KLIMPSY (erko)</i>	29						29
<i>Yhteensä</i>							362

- NEU (erko) 2019 aloittaneita 53, kirjoilla olevia siirtyneitä 6, lisääjällä opiskelevia 4 , yht 63
- Lanu 27 uutta aloittajaa ja 4 jatkanutta

lis = lisenasiaattitutkintoon johtava koulutus

erko = maksullinen erikoistumiskoulutus

KEH = kehitys- ja kasvatuspsykologia

LANU = lasten ja nuorten erikoispsykologin erikoistumiskoulutus

NEU = neuropsykologia

TERA = psykoterapia

TERV = terveyspsykologia (KTP = kliininen terveyspsykologia)

KLIMPSY = kliininen mielenterveyspsykologia

*TOP = työ- ja organisaatiopsykologia

Vuonna 2020 loppuvuodesta oli erikoistumiskoulutuksissa 362 opiskelijaa kirjoilla, joista uudenmuotoisessa koulutuksessa oli 161. Nämä 162 opiskelijaa valmistuvat keväällä 2022.

TIETEELLINEN TOIMINTA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

Yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita olivat koronapandemia, joka haastoi opetuksen järjestämisen koko vuoden osalta. OKM:n tekemät linjaukset, joilla ulkopuolella myytävä koulutus ja jatkuvan oppimisen kehittämistyö halutaan mahdollistaa yhä joustavammin, ei ole toistaiseksi vaikuttanut erikoistoumiskoulutusten asemaan, vaikkakin näyttää että tämä koulutusmuoto on vakiinnuttanut asemansa yliopistojen koulutusjärjestelmässä. Suurimmat haasteet koulutuksen järjestämisen osalta tulevia vuosia ajatellen tulevat olemaan koulutuksen järjestämisen epävakaata rahoitus pohja silloin kun koulutukselle ei ole käytettävissä omaa korvamerkittyä rahoitusta ministeriöstä tai muualta.

Erikoispsykologikoulutuksen tulisi olla suora jatkumo ja mahdollisuus psykologeille erikoistua ammatillisille erikoisaloille, eikä sen tulisi olla riippuvainen OKM:n erillisistä kehittämisrahoituksista tai varsinkaan opiskelijamaksujen riittävydestä. Tähän liittyen Pyskonetin edustus on ollut yhteydessä vuoden 2020 aikana Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön.

Erikoispsykologikoulutuksen opettajat kaikki käytännössä toimivat myös aktiivisesti tutkijoina ja tieteen tekijöinä ja julkaisivat vuoden aikana useita artikkeleita kansainvälisesti tunnustetuissa foorumeissa, lehdissä sekä kotimaisissa refereejulkaisuissa ja kokoomateoksissa.

Kaikki erikoispsykologikoulutuksen professorit ovat olleet mukana Suomen Psykologiliiton ja Suomen Psykologisen Seuran Tieteellisen neuvottelukunnan työskentelyssä. Opettajakunnan edustajat toimivat myös aktiivisesti asiantuntijajäsenenä Psykonetin asiantuntijafoorumeissa, yliopistojen asiantuntijaryhmissä (valtakunnallinen yliopistojen psykoterapeuttikoulutuskonsortio sekä kliinisen psykologian koulutusohjelma), yhdistyksissä sekä muissa asiantuntijaorganisaatioissa mm. Valvira, OKM sekä EFPA (Euroopan psykologiliittojen yhdistys).

TALOUS

Kukin yliopisto resursoi vanhamuotoisten koulutusten operoinnin tahoillaan. Koulutusta järjestävälle henkilökunnalle osoitetun rahoituksen turvin koulutus pystyttiin toteuttamaan suunniteltuun tapaan. Erikoispsykologikoulutuksen jatkuvuus edellyttää, että rahoitus pohja on pitkäjänteisesti turvattu ja tähän tarvittaisiin uudenlaista rahoitusrakennetta.

Uudenmuotoinen koulutus ja sen kehittämistyö rahoitettiin opiskelijamaksujen sekä OKM:n myöntämän kehittämisrahan turvin. OKM:n myöntämän rahoituksen siirtäminen jatkokauden käyttöön mahdollisti kehittämistyön jatkamisen. Tätä rahoitusta käytettiin erikoispsykologikoulutuksen edelleen kehittämiseen, ei uuden koulutuksen opetuksen järjestämiseen.

Tulevaisuudessa rahoitussuunnitelmissa on erityisen tärkeää pitää esillä muita rahoituslähteitä kuin opiskelijamaksut tai yliopiston oma rahoitus. Potentiaalisia tällaisia voisivat olla ministeriöt, eri alojen säätiöt tai yritysysteistyö.

YHTEISTYÖRYHMÄN JA OHJAUSRYHMIEN EDUSTUS

Puheenjohtaja	Karrasch, Mira	ÅA
Varapuheenjohtaja	Petri Karkkola	UEF

Erikoisalatryöryhmien puheenjohtajat

Erikoisala	Jäsen	Yliopisto	Varajäsen	
TERV	Hintsa, Taina	UEF	Lappalainen, Raimo	JY
Lanu	Korja, Riikka	TY		UEF
Neuro	Hokkanen, Laura	HY	Virta, Maarit	HY
Tera	Holma, Juha	JY	Laitila, Aarno	JY
Työ	Mauno, Saija	TAU	Kuittinen, Matti	ISY
Klimpsy	Lahti, Jari	HY		

Erikoisalojen lehtorit

Karkkola, Petri	Terveyspsykologia, UEF
Alanko, Katarina	Lapset ja Nuoret, ÅA
Munck, Petriina	Neuropsykologia, HY
Virta, Maarit	Neuropsykologia, HY
Hanna Jokinen-Salmela	Neuropsykologia, HY
Kykyri, Virpi-Liisa	Työ- ja organisaatiopsykologia, TAY
Monica	Kliininen mielenterveyspsykologia, HY

Muut edustajat

Ahtola, Annarilla	PsyLi	Katja Vähäkangas
-------------------	-------	------------------

Erikoisalasihiteerit

Erikoisala	Jäsen	Yliopisto
Lanu	Tammelin, Katri	TY
Neuro ja Klimpsy	Laurila Helena	HY
Tera	Jaskio, Anne	JY
Terveys	Henni Nevalainen	UEF

Työ Raudasoja, Sari TAU

Sihtööri/valmistelija

Sarlin, Tanja, TY

Erikoisalojen ohjausryhmät

Terveyspsykologia

Puheenjohtaja Hintsa, Taina UEF

Varapuheenjohtaja Sinikallio, Sanna UEF

Jäsenet	Yliopisto	Varajäsen
Merjonen, Päivi HY		Pulkki-Råback, Laura
Lappalainen, Raimo JY		Holma, Juha
Kinnunen, Ulla TaY		Kirves, Kaisa
Kaukiainen, Ari TY		Lahtinen, Oskari
Sandnabba, Kenneth ÅA		Lehtonen, Minna
Kokkinen-Jussila, Marketta avoin		PsyLi
	opiskelijajäsen avoin	

Työelämän edustajat

Rotko, Anna	PKKS
Leinola, Hanna	KUH
Sipponen, Merja	Terveystalo

Sihtööri/valmistelija

Raunistola-Juutinen, Eeva UEF

Lapset ja nuoret

Puheenjohtaja Laasonen, Marja TY

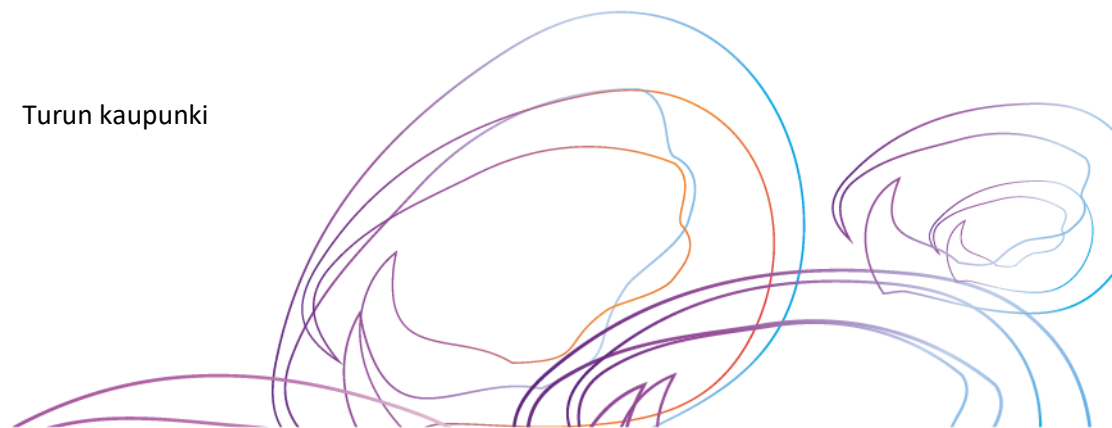
Varapuheenjohtaja Salokoski, Tarja ISY

Jäsen	Yliopisto	Varajäsen
Heinonen, Kati	HY	Tuovinen, Soile
Salokoski, Tarja	ISY	Kasanen, Kati
Hirvonen, Riikka	JY	Aunola, Kaisa
Vierikko, Elina	TAU	Lindblom, Jallu
Laasonen, Marja	TY	Korja, Riikka
Alanko, Katarina	ÅA	Kanninen, Katri
Ahtola, Annarilla	PsyLi	Gergov, Vera
Forsman, Cecilia	opiskelijajäsen	Alanko, Outi JA Temonen, Satu

Työelämän edustajat

Sammalo, Sirpa HUS	
Lappalainen, Miia	Turun kaupunki

Sihtööri/valmistelija

Tammelin, Katri TY

Neuropsykologia (tiedot on päivitetty Psykonetin sivuille

http://www.psykonet.fi/yhteystiedot/erikoisalojen_ryhmat/neuro-ohjausryhma)

Puheenjohtaja Hokkanen, Laura HY
Varapuheenjohtaja Virta, Maarit HY

Jäsenet	Yliopisto	Varajäsen
Virta, Maarit	HY	
Jokinen-Salmela, Hanna	HY	
Laasonen, Marja	HY	
Komulainen, Katri	ISY	den Herder Iija, ISY
Aro, Tuija	JY	Jehkonen, Mervi TAU Kylliäinen,
Anneli		
Leppänen, Jukka	TY	Koivisto, Mika
Karrasch, Mira	ÅA	Laine, Matti
Nybo, Taina	PsyLi	Vanhanen, Matti
Schiavone, Nella	opiskelijajäsen	
Saarela, Carina	opiskelijajäsen	

Asiantuntijajäsenet

Kauranen, Tatu Suomen Neuropsykologinen yhdistys Levänen Sari
Poutiainen, Erja Neuropsykologian erikoistumislautakunta Klenberg, Liisa

Sihteeri/valmistelija

Laurila, Helena HY

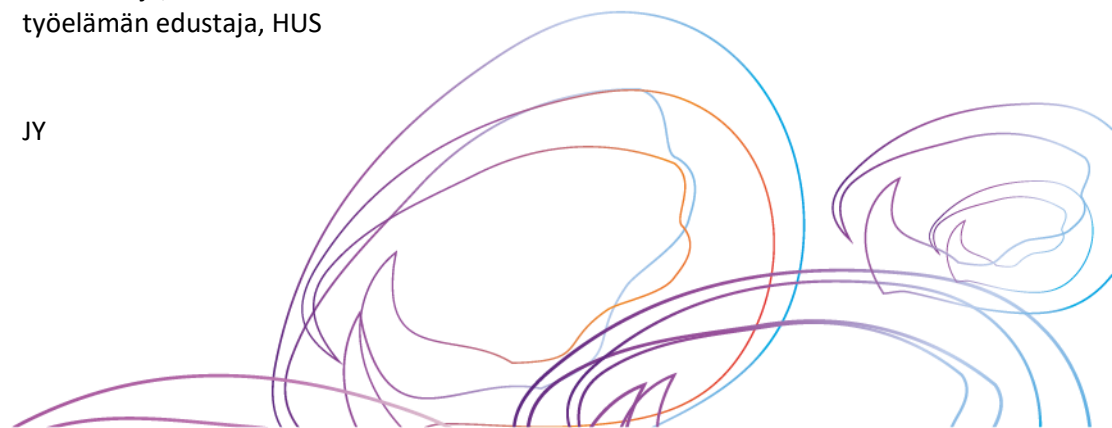
Psykoterapia

Puheenjohtaja Holma, Juha JY
Varapuheenjohtaja Kuusinen, Kirsti-Liisa JY

Jäsenet	Organisaatio
Virta, Maarit	HY
Honkalampi, Kirsi	ISY
Holma, Juha	JY
Kangaslampi, Samuli	TAU
Kaukiainen, Ari	TY
Hupa, Margaretha	ÅA
Valkonen, Harri	PsyLi
Saranpää, Katja	opiskelijajäsen
Laukkala, Tanja	työelämän edustaja, KELA
Stenberg, Jan-Henry	työelämän edustaja, HUS

Sihteeri/valmistelija

Jaskio, Anne JY

Työ- ja organisaatiopsykologia

Puheenjohtaja Mauno, Saija TAU
Varapuheenjohtaja Kuittinen, Matti ISY

Jäsenet	Yliopisto	Varajäsen
Hintsa, Taina	UEF	Kuittinen, Matti ISY
Mauno, Saija	JY, TAU	avoin
Mauno, Saija	TAU	Kykyri, Virpi-Liisa
Häikiö, Tuomo	TY	Kaukiainen, Ari
Santtila, Pekka	ÅA	Karrasch, Mira
Fromholtz-Mäki, Kristiina	PsyLi	Honkanen, Henry
Kettunen, Jani (TaY)	opiskelijajäsen	

Työelämän edustaja

Viranta-Naulapää, Tuuli Terveystalo

Sihteeri/valmistelija

Raudasoja, Sari TAU

Kliinisen mielenterveyspsykologian erikoispsykologikoulutus

Tiedot on päivitetty Psykonetin sivuille

http://www.psykonet.fi/yhteystiedot/erikoisalojen_ryhmat/kliin-yhttiedot

Jäsenluettelo erillisenä pdf-tiedostona:

http://www.psykonet.fi/yhteystiedot/erikoisalojen_ryhmat/klimpsy-erko-ohry-2020-jasenet-2.pdf